

RADNIČNÉ NOVINY

MESTA BANSKÁ BYSTRICA

11

Ročník XVI.
november 2022

ZNOVUZVOLENÝ PRIMÁTOR PLÁNUJE POKRAČOVAŤ V ROZVOJI MESTA POD URPÍNOM

SAMOSPRÁVA

Na Zvolenskej ceste budujeme moderný
cyklomost ponad rýchlostnú cestu R1.

Strana 2

INFORMUJEME

Banskobystrickí lesníci obnovujú už
druhý rok vodný žľab Rakytovo.

Strana 9

ZAÚJALO NÁS

Pripravujeme vianočné trhy, silvestrovské
oslavy i novoročný ohňostroj.

Strana 12

Začali sme s výstavbou cyklomosta vedúceho ponad rýchlostnú cestu R1

Zámerom samosprávy je pokračovať v budovaní cyklotrás, ktoré budú spájať centrum mesta s jednotlivými mestskými časťami. S cieľom zlepšiť a skvalitniť podmienky pre cyklistov pôjde celkovo o 16 km nových cyklotrás. Koncom októbra tohto roka bola mestu odovzdaná projektová dokumentácia pre stavebné povolenie na trasu Hušták – Radvaň – Kráľová a zároveň bola vyhlásená verejná súťaž na projektovú dokumentáciu pre ďalšie dva kľúčové úseky. Ide o cyklistickú trasu Námestie Slobody – Sásová s dĺžkou 3,9 km a Námestie Ľ. Štúra – Tuská s dĺžkou 3,78 km, na ktoré sú už vydané územné rozhodnutia. Súčasne sa začalo s prácami na cyklomoste na Zvolenskej ceste, ktorý by mal už na budúci rok prepojiť Radvaň s rodinnou cyklocestičkou.

časia sa v decembri začne s betonážou základu opory na strane pri hypermarkete Tesco. V prvom kvartáli budúceho roka bude zrealizovaný základ pre oporu na opačnej strane rýchlostnej cesty R1. „Výroba oceľovej konštrukcie prebieha v priestoroch generálneho dodávateľa, ktorá bude na základe požiadaviek kontrolovaná zvaračským technologom, projektantom, ako aj odbornými zástupcami mesta Banská Bystrica. Samotná montáž konštrukcie by mala trvať od apríla do júla 2023. Následne pristúpime k dokončovacím prácam a zaťažovacím skúškam,“ dopĺňa Juraj Škorvánek, obchodný riaditeľ spoločnosti INGSTEEL, spol. s r. o.

Prepojenie s obytňou časťou Radvane

Zhotoviteľom stavby je spoločnosť INGSTEEL, spol. s r. o., ktorá patrí medzi významných dodávateľov oceľových mostov, športových stavieb či stavieb občianskej vybavenosti. Medzi zrealizované projekty patrí napríklad Cyklomost Slobody cez rieku Morava spájajúci Devínsku Novú Ves s rakúskou obcou Schlosshof, lávka pre peších a cyklistov cez rieku Kysuca pri obci Brodno, železničný most v úseku Zbojská – Tisovec, ako aj diaľničné mosty na D1 a D3. „Cyklomost je dôležitou súčasťou vznikajúcej cyklistickej infraštruktúry, ktorý bezpečne prepojí priemyselnú a obchodnú s obytňou časťou Radvane, ako aj s rodinnou cyklocestičkou v smere na Zvolen. Cyklomost bude nadväzovať na

Stavenisko bolo do rúk zhotoviteľa odovzdané v júni tohto roka. Momentálne sa realizuje nevyhnutná prekládka inžinierskych sietí. Z tohto dôvodu je potrebné počítať s dopravnými obmedzeniami, ktoré sa týkajú Zvolenskej cesty, od križovatky s odbočkou k spoločnosti Slovak Parcel Service po objekt predajne Hyundai. „Teší ma, že naša intenzívna a dlhodobá snaha vybudovať v našom meste kvalitnú sieť cyklotrás začína pomaly, ale isto naberať reálne kontúry. Odkedy sme postavili prvú cyklotrasu, vedúcu z centra mesta popri športovej hale, futbalovom štadióne, plážovom kúpalisku, cez ulicu THK až do Podlavíc, nás vo výstavbe ďalších brzdila rozdrobenosť pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve súkromných majiteľov. Náročné nie sú len výkupy, ale aj príprava projektovej dokumentácie či proces obstarávania. Som preto rád, že sme sa posunuli o krok vpred, a okrem vyhlásenia ďalších verejných súťaží na projekty sme začali aj s výstavbou cyklolávky na Zvolenskej ceste. Verím, že práce

budú postupovať podľa plánovaného harmonogramu a už budúci rok bude slúžiť peším i cyklistom,“ hovorí primátor Ján Nosko.

Práce v najbližších mesiacoch

Prekládka inžinierskych sietí vrátane ostrého prepojenia novej trasy plynu boli ukončené začiatkom novembra 2022. Následne by mali byť ešte do konca tohto mesiaca zrealizované práce špeciálneho zakladania (vrtané železobetónové pilóty), a v prípade priaznivého po-

cyklotrasu do Kráľovej poza obchodný dom Tesco, ale aj na podchod popod Kúpeľnú ulicu, prostredníctvom ktorého sa peší a cyklisti následne bezpečne dostanú na Radvanskú ulicu. Plánovaná cyklotrasa bude ďalej pokračovať jedným smerom na Fončordu a druhým smerom cez Hušták až do centra mesta,“ uzatvára viceprimátor Jakub Gajdošík.

D. Adamovičová

Informácie z mestského úradu

01. Na zvyšujúce sa ceny potravín nemôžu doplácať deti

Rovnako, ako ostatné samosprávy, aj Banská Bystrica pociťuje už niekoľko mesiacov potrebu zvýšenia finančných pásiem, na základe ktorých sú zostavované jedálne lístky v základných a materských školách. V prípade, ak by boli finančné pásma navýšené, samospráva budú mať do 31. decembra 2022 prechodné obdobie na to, aby mohli predložiť mestským zastupiteľstvám novelu všeobecne záväzných nariadení, ktorých súčasťou je ustanovenie výšky finančných pásiem. Samospráva preto pripravila riešenie na zabezpečenie plnohodnotného stravovania detí, ktoré bude financovať z vlastných rezerv, aj bez navýšenia finančných pásiem štátom. Problematika bola prerokovaná na Komisii pre ekonomický rozvoj, a aj na zasadnutí Mestskej rady. Návrh o dofinancovaní potravín vo výške 40 tisíc eur schválilo na novembrovom zasadnutí mestské zastupiteľstvo. Školské jedálne pripravujú už od polovice októbra 2022 stravu bez obavy z prekročenia stanovených finančných pásiem. Všetky výdavky navyše budú školským jedálňam zo strany mesta dofinancované.

red

02. Termíny na uvítanie detí do života

Rodičia detí narodených v rokoch 2020, 2021 a 2022 môžu využiť dva najbližšie termíny uvítania svojich ratolestí do života, a to 26. novembra a 3. decembra 2022. Slávnostná udalosť sa uskutoční v Cikkerovej sieni Radnice na Námestí SNP 1. Pre rezerváciu konkrétneho termínu odporúčame využiť online rezervačný systém, ktorý je zverejnený na webe mesta www.banskabystrica.sk v sekcii Matrika a pobyt. Možnosť rezervácie je vždy dva týždne pred uvedeným termínom. Uvita-

nie trvá približne jednu hodinu. Pracovníčky Matričného úradu a ohlasovne pobytu vám ochotne poradia s rezerváciou aj na telefónnych číslach 048/4330 720 a 4330 721 alebo na e-mailovej adrese: matrika@banskabystrica.sk.

red

03. Otvorili sme Kanceláriu prvého kontaktu

Základné sociálne poradenstvo, pomoc pri zabezpečovaní prepravy pre ľudí so zdravotným znevýhodnením, prístup k internetu, možnosť tlačiť a skenovať dokumenty, ale aj pomoc s ubytovaním či integráciou odídených z Ukrajiny. To je len časť bezplatných sociálno-poradenských služieb, o ktoré môžu od začiatku novembra tohto roka požiadať obyvatelia v núdzi i návštevníci mesta v novootvorených priestoroch na ulici Kláry Jarunkovej 1. Kanceláriu prvého kontaktu zriadila samospráva v spolupráci s Územným spolkom Slovenského Červeného kríža v Banskej Bystrici. Otvorená je každý pracovný deň od 9:00 do 13:00 hod. V jej priestoroch sa nachádza aj detský kútik a prebaľovací priestor, ďalej občerstvenie s ponukou jednoduchých jedál, ako i toalety. V budúcnosti by mala pribudnúť kaviareň, v ktorej nájdu uplatnenie zdravotne a sociálne znevýhodnení obyvatelia.

red

04. Spomienka na Deň vojnových veteránov

Vedenie mesta si symbolicky 11. 11. 2022 o 11:11 hod. uctilo pamiatku padlých vojakov v 1. svetovej vojne. Hlavný spomienkový akt sa uskutočnil pri Monumente na Vojnovom cintoríne v Majeri, ktorý prešiel za posledné roky komplexnou obnovou. V uplynulých dňoch bola ukončená jej štvrtá etapa, na ktorú prispelo aj Ministerstvo vnútra SR sumou 15 tisíc eur. V rámci rekonštrukcie sa na strane oproti Monumentu vybudovalo mólo spolu s osvetlením, kde sú umiestnené lavice z dubového dreva. Lavičky s otočným mechanizmom pribudli i na mieste odstránených dopravných stĺpikov. Na cintoríne sú pochovaní vojaci slovenskej, českej, talianskej, maďarskej, poľskej, rakúskej, rumunskej, ruskej, srbskej, chorvátskej a slovinskej národnosti. Banská Bystrica patrila počas 1. svetovej voj-

ny medzi zdravotníckej centrá celoštátnej siete vojenského zdravotníctva v Uhorsku. Práve v Majeri sídlila nemocnica, kde boli pocho- vávaní vojaci, ktorí tu ukončili svoju životnú púť. Na území celého mesta sa samospráva celoročne stará o 779 vojnových hrobov.

red

05. Kaštieľ bude mať kompletne obnovenú strechu

S rekonštrukciou kaštieľa Radvanských sa začalo v roku 2016 po vzájomnej dohode medzi mestom a Akadémiou umení v Banskej Bystrici, ktorá má budovu aj s príľahlým parkom v dlhodobom nájme. Aktuálne sa stavebné práce súvisiace s obnovou strechy pomaly blížia do finále. Dokončená by mala byť do konca tohto roka. Jej výmena je kľúčová k tomu, aby nedochádzalo k ďalšej devastácii kaštieľa, a aby mohla pokračovať jeho komplexná rekonštrukcia. Súčasťou prác je aj reštaurovanie stropu Rytierskej sály a umiestnenie oceľovej konštrukcie, ktorá bude slúžiť na prestrešenie nádvorja kaštieľa. V budúcnosti by tu mala vzniknúť reprezentatívna sála pre koncerty, výstavy a rôzne kultúrno-spoločenské podujatia, čím sa zvýšia možnosti využitia celého areálu. Akadémia umení sa plánuje uchádzať o ďalšie zdroje potrebné na pokračovanie rekonštrukčných prác z Plánu obnovy a odolnosti, ako aj z dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Cieľom samosprávy je súčasne prepojiť park v okolí kaštieľa s Aulou SZU, Radvanskou záhradou, evanjelickým kostolom, ako aj Základnou a materskou školou Radvanská, ktoré sa nachádzajú v blízkosti. Výsledkom by tak mohol byť centrálny a bezpečný priestor pre oddych, šport, kultúru a komunitný život obyvateľov Radvane. Zámerom samosprávy je vyňať Park v kaštieli Radvanských z nájmovej zmluvy s akadémiou umení, a pod hlavičkou mesta ho komplexne zrevitalizovať. Začiatkom budúceho roka má mesto v pláne spustiť participatívny proces s verejnosťou a, rovnako ako pri mestskom parku, nechať priestor obyvateľom vyjadriť sa k jeho obnove. Následne sa plánuje počas roka 2023 zrealizovať medzinárodná krajinársko-architektonická súťaž s cieľom získať kvalitný návrh komplexnej revitalizácie. O financovanie obnovy parku sa bude Banská Bystrica uchádzať zo zdrojov Európskej únie.

red

Ján Nosko obhájil primátorské kreslo po tretí raz

V komunálnych a samosprávnych voľbách, ktoré sa uskutočnili 29. októbra 2022, dali voliči jasne najavo, kto má stáť na čele Banskej Bystrice najbližšie štyri roky. Staronový primátor má v pláne pokračovať a dokončiť projekty zo zásobníka investičných zámerov, ktoré sú vo vysokom štádiu rozpracovanosti. Súčasne prináša i nové riešenia. Ich realizáciou chce naďalej skvalitňovať život obyvateľov mesta pod Urpínom. Od novozvoleného mestského zastupiteľstva, do ktorého sa dostala aj necelá tretina nových poslancov, očakáva úzku spoluprácu a hlavne nepolarizovanie spoločnosti.

Celková účasť v spojených voľbách do orgánov miest a obcí a orgánov samosprávnych krajov, dosiahla na Slovensku v krajských voľbách 43,7 percenta a v komunálnych voľbách 46,2 percenta. „Účasť v krajských voľbách bola o 14 percent vyššia ako v predchádzajúcich voľbách. V komunálnych voľbách bola zase o 2,5 percenta nižšia, ako pred štyrmi rokmi,“ skonštatoval Ladislav Orosz, predseda Štátnej komisie pre voľby a kontrolu financovania politických strán. Podľa údajov Štatistického úradu SR, najviac poslancov postov v zastupiteľstvách samosprávnych krajov získali nezávislí kandidáti, a to takmer 38 percent. V boji o posty primátorov a starostov v komunálnych voľbách rovnako uspeli nezávislí kandidáti, konkrétne v 1 349 z približne 3-tisíc samospráv.

Voliči vsadili na osvedčených kandidátov

Za víťazov volieb označil politológ Juraj Marušiak tých, ktorí už v predchádzajúcom období zastávali posty predsedov samosprávnych krajov, rovnako tak aj doterajších primátorov krajských či okresných miest. „Prekvapilo ma, s akým náskokom mnohí doterajší primátori a župani obhájili svoje pozície. Voliči jednoznačne stavili na istotu. Súčasní šéfovia miest a krajov poväčšine nemali vážnejších vyzývateľov. Ukázalo sa, že sú pomerne nezávislí od otrasov na celoslovenskej politickej scéne,“ uviedol Juraj Marušiak. Odborníci sa tiež zhodujú v tom, že u voličov nevzbudzuje dôveru, ak kandidát „sedí na viacerých stoličkách“. „Volič si veľmi dobre uvedomuje, že nie je možné kumulovať prácu poslanca parlamentu s reálnou a efektívnou prácou napríklad v mestskom zastupiteľstve. V regiónoch chce mať predstaviteľov, ktorí sa na 100 percent budú venovať svojej práci,“ povedala sociologička Silvia Porubňanová.

Foto: MSÚ BB

Hladký priebeh volieb

Prvýkrát sa zápisnice o výsledku volieb na všetkých stupňoch volebných komisií, vrátane okrskových, posielali elektronicky, k čomu bolo potrebné vytvoriť vhodné podmienky pre mestá i obce. „Príprave spojených volieb sme sa venovali približne dva roky. Projekt bol zvládnutý a všetky ciele, ktoré sme si k tomu predsavzali, sa nám podarilo naplniť,“ povedala Eva Chmelová, riaditeľka Odboru volieb, referenda a politických strán Ministerstva vnútra SR. Spojené voľby hodnotí úspešne. Prax však ukázala, že samosprávy sa budú musieť v budúcnosti pripraviť aj na zmeny, a to hlavne pri zabezpečení komfortu voličov. „Pri budúcich spojených voľbách by mali mestá a obce počítať s väčším počtom zásten. Potrebne je vyberať aj väčšie volebné miestnosti, kde sa vojde viac týchto zásten,“ doplnila Eva Chmelová. Vo volebných miestnostiach na území Banskej Bystrice, mestská volebná komisia nezaznamenala žiadne incidenty, a ani problémy s hlasovacími lístkami. „Priebeh volieb v meste pod Urpínom bol pokojný a bezproblémový. Volebné miestnosti sme mali vybavené dostatočným počtom zásten, bez nich by nebol zvládnutý nápor voličov. Ďakujem všetkým členom volebných komisií i zapisovateľom za zodpovedný prístup pri elektronickom spracovaní volieb, od ich prípravy až po samotné spracovanie vo volebný deň,“ uviedla Helena Koreňová, vedúca Organizačného oddelenia MsÚ Banská Bystrica.

Spolupráca a nepolarizovanie verejnosti

Banskú Bystricu, kde účasť v komunálnych voľbách dosiahla 39,79 percenta, bude viesť aj najbližšie štyri roky doterajší primátor. Ján Nosko obhájil svoj post už tretíkrát. Prvý raz kandidoval v roku 2014. O opätovnú priazeň Banskobystričaniek a Banskobystričanov sa

úspešne uchádzal aj pred štyrmi rokmi. Spomedzi piatich kandidátov získal najviac hlasov aj v tohtoročných voľbách. So ziskom 66,16 percenta sa stal v meste pod Urpínom jasným víťazom. Svoj hlas mu odovzdalo 16 248 voličov. „Verím, že vďaka skvelému tímu ľudí, ktorý mám okolo seba, ale aj vašou aktívnou účasťou na rozhodovaní o veciach verejných, sa nám všetky plány podarí spoločne úspešne zrealizovať,“ povedal Ján Nosko. Dôležité je podľa primátora, pre ďalšie programové obdobie, na úrovni novozvoleného mestského zastupiteľstva spolupracovať a nepolarizovať spoločnosť. „Som presvedčený, že pri schvaľovaní zásadnejších otázok, ale aj všeobecne záväzných nariadení, by nemali nastať väčšie problémy. Naše zastupiteľstvo fungovalo v predchádzajúcom období oproti iným mestám pokojne. Verím, že i v novom funkčnom období nájdeme všetci zhodu a budeme vedieť spolu komunikovať v prospech obyvateľov nášho mesta. Pripravený máme kvalitný zásobník mnohých projektov pre ďalšie programové obdobie. Aj keď komunikácia s najvyššími predstaviteľmi štátu je ťažkopádna, a musíme sa vyrovnávať s legislatívnymi zásahmi do rozpočtu mesta, chuť pracovať a odhodlanie plniť všetky ciele stále máme,“ poznamenal primátor.

Prít'azlivosť, atraktivita a bezpečnosť

Banská Bystrica je obľúbené a vyhľadávané mesto na mape Slovenska. Napriek pandémie sa samospráve podarilo viacerými projektmi zatraktívniť mesto pre obyvateľov, ale i pre slovenských a zahraničných návštevníkov. „V nastavenom trende chceme pokračovať, podobne ako aj v odstraňovaní kostlivcov a strašiakov, ktorých v meste máme. Našou prioritou je výstavba parkovacieho domu v jame pri mestskom úrade, obnova urpínskych serpentín a parčíka pri železničnej stanici, revitalizácia Domu kultúry, Námestia slobody a Strieborného námestia. Lahostajná nám nie je ani budúcnosť mestských hradieb, ako ani najvýznamnejšej národnej kultúrnej pamiatky, Medeného hámra, ktorého dva objekty sú už v našom vlastníctve. Zvýšenú pozornosť chceme venovať i pláňovému kúpalisku a amfiteátru, ktoré moji predchodcovia prenajali súkromníkom na tri desaťročia,“ uviedol Ján Nosko. Podľa jeho slov sa v najbližších rokoch bude pokračovať v komplexnej obnove zanedbaných

Foto: MSÚ BB

Vnútroblok na Tulskej ulici

Fotografie: MŠJ BB

ciest a chodníkov, výstavbe chýbajúcich peších prepojení, najmä v okrajových mestských častiach, ale aj v rekonštrukcii mostov v havarijnom stave a v budovaní cyklotrás. Ambíciou je po ukončení zmluvy so spoločnosťou, ktorá zabezpečuje platené parkovanie v centre mesta, riešiť systém výberu parkovného vo vlastnej réžii. Medzi ďalšie priority v oblasti dopravy patrí zavedenie parkovacej politiky, inteligentne riadená doprava či podpora MHD a nemotorovej dopravy.

Reagujeme na zmenu klímy

Banská Bystrica patrí k mestám s najvyššou mierou vytriedeného odpadu. Samospráva preto nepoľaví v edukácii a ďalších aktivitách na podporu triedenia odpadu. Prispeje k tomu budovanie polopodzemných kontajnerov vo vytypovaných lokalitách. „Citlivo vnímame aj nenahraditeľnú úlohu zelene v našom meste, a tiež nástrahy, ktoré so sebou prináša klimatická zmena. Podľa vzoru revitalizácie vnútroblokov v Sásovej a na Fončorde, máme v pláne skvalitňovať verejné priestory v ďalších siedmich lokalitách na sídliskách s rozlohou viac ako 50 hektárov, v projekte Zelené sídliská. Prioritou zostáva revitalizácia Mestského parku na Tajovského ulici do podoby, akú si zaslúži. Na zozname pripravovaných projektov je aj revitalizácia mestských verejných priestorov – Námestia slobody, Národnej ulice či parku pri kaštieli Radvanských. Pokračovať

budeme v inštalácii verejného inteligentného osvetlenia i v projekte ozelenenia a riešenia verejných priestorov popri Hrone a Tajovke. Budeme pokračovať v prípravách prvej klimatickej stratégie, ktorá vytýči zelené a nízkouhlíkové smerovanie nášho mesta na nasledujúce obdobie. V pláne máme dôsledne aplikovať všetky adaptačné opatrenia na zníženie dopadov zmeny klímy – od realizácie vegetačných striech, vodozadržných riešení, až po vybudovanie fotovoltaickej elektrárne umiestnením solárnych panelov na strechách mestských budov. Uvedenými krokmi chceme šetriť peniaze v mestskom rozpočte,“ skonštatoval primátor.

Lepšie služby pre seniorov i ostatných

V uplynulých rokoch samospráva rozšírila kapacitu a skvalitnila podmienky v zariadeniach pre obyvateľov, ktorí prežívajú jeseň svojho života. V oblasti sociálnych služieb bude rozvíjať ďalšie formy služieb. Zámerom je vytvoriť efektívny a funkčný systém pre všetkých, ktorí takúto pomoc potrebujú. „Máme záujem vybudovať nízkapacitné zariadenia pre seniorov, podporovať komunitné centrá, ale aj rozvíjať kvalitnú a finančne dostupnú opatrovateľskú službu. V našej pozornosti bude aj naďalej systematické budovanie terénnej sociálnej služby krízovej intervencie, ako i vytvorenie nízkoprahového denného stacionára pre ľudí bez domova, ktorí chcú

pracovať na zlepšení svojho života. Nezabúdame na debarierizáciu celého mesta pre osoby so zdravotným znevýhodnením, a ani na kvalitnejšie služby pre osoby v nepriaznivých životných situáciách. Projekt výstavby nájomných bytov je pripravený, preto budeme čakať na výhodné podmienky jeho financovania zo Štátneho fondu rozvoja bývania. Následne sa pustíme do realizácie,“ priblížil zámery v sociálnej oblasti Ján Nosko.

Obnovená odborná učebňa

Foto: MŠJ BB

Školské zariadenia a športoviská pre všetkých

V ostatných rokoch sa pod Urpínom podarilo rekonštruovať materské školy a rozširovať ich kapacity. Vďaka tomu je dnes možné prijať do škôlok v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta všetky prihlásené deti. Naďalej sa bude pokračovať v revitalizácii areálov škôl a športovísk, ako aj v rozširovaní odborných učební na školách. „Súčasne plánujeme vytvoriť environmentálny program pre školy a rozvíjať tzv. inkluzívne tímy zložené z odborných zamestnancov, detských psychológov, pedagógov či asistentov, ktoré vytvoria podmienky pre vzdelávanie všetkých žiakov i detí, a zároveň budú podporovať učiteľov i rodičov. Našou ambíciou je podporovať komunitný život a podľa trendu zo zahraničia vytvoriť z Banskej Bystrice 15-minútové mesto, kde budú mať obyvatelia základné služby v dostupnej vzdialenosti,“ uviedol banskobystrický primátor, a dodal, že v najbližšom období sa začne aj s výstavbou hokejbalového ihriska a skateparku na parkovisku Mičinská.

Na Námestí slobody
vyrastie parkovací dom

Vizualizácia: Kooperatíva

Mestský mládežský štadión v Kráľovej

Zmodernizovaný areál plavárne na Štiavničkách

Transparentné hospodárenie i udržateľné financie

Rekordný nárast inflácie, rapídne zdražovanie tovarov a služieb, zvyšovanie cien energií, to všetko zažívame v tomto období. Zabezpečenie hospodárneho, efektívneho a udržateľného financovania služieb pre obyvateľov je pre mesto prioritou. Transparentné hospodárenie mesta považuje Ján Nosko za kľúčové. „Okrem otvorenej komunikácie o finančnom

fungovaní Banskej Bystrice realizujeme úspešné projekty obyvateľov prostredníctvom participatívneho rozpočtu. Vďaka dobrému hospodáreniu v uplynulých rokoch patríme medzi najmenej zadlžené samosprávy v rámci krajských miest. Kontinuálne znižujeme investičný dlh Banskej Bystrice a v jej rozvoji chceme pokračovať naplňaním registra investícií, s dôrazom na získavanie mimorozpočtových zdrojov. Pripravujeme

sa na realizáciu projektov, ktoré generujú úspory. Najväčšou z nich je komplexná rekonštrukcia verejného osvetlenia na celom území mesta, ktorá ušetrí výdavky na elektrickú energiu, a zároveň je ekologická. Životné prostredie nás okrem ekonomického faktoru motivuje aj k prechodu na obehové hospodárstvo. Zaoberáme sa prípravou na investovanie do fotovoltických elektrární, ktoré budú energiou zásobovať mestské objekty,“ doplnil primátor.

Zoznam poslancov zvolených do MsZ Banská Bystrica (2022 - 2026)

VO č.	Meno	Politický subjekt	Získané hlasy
1	Miriám Lapuníková	NEKA	1 672
1	David Kapusta	NEKA	1 477
1	Radovan Ocharovich	NEKA	1 381
1	Tomáš Sobota	SaS, KDH, PS, DS, ODS, ŠANCA	1 329
1	Ivana Figuli	NEKA	1 316
1	Pavol Katreniak	NEKA	1 232
2	Marcel Pecník	SNS	715
2	Ľuboš Vrbický	NEKA	502
3	Jakub Gajdošík	Hlas - SD	2 239
3	Martin Majling	NEKA	2 194
3	Martin Turčan	NEKA	2 004
3	Milan Lichý	NEKA	1 910
3	Matúš Molitoris	NEKA	1 910
3	Pavel Fiľo	NEKA	1 530
3	Marián Lunter	NEKA	1 446
3	Michal Škantár	Hlas - SD	1 188
3	Lukáš Berec	NEKA	1 178
4	Jozef Baláž	SaS, KDH, PS, DS, ODS, ŠANCA	902
4	Zuzana Podmanická	NEKA	658
5	Diana Javorčíková	NEKA	2 022
5	Marek Modranský	NEKA	1 849
5	Vladimír Sklenka	NEKA	1 647
5	Hana Kasová	NEKA	1 537
5	Ružena Maťašeje	NEKA	1 504
5	Vladimír Ivan	NEKA	1 434
5	Branislav Kováčik	NEKA	1 390
6	Patrik Trnka	NEKA	1 034
6	Erika Karová	NEKA	806
6	Roman Miškár	NEKA	667
7	Milan Smädo	NEKA	1 098
7	Igor Kašper	SME RODINA	887

Vývetlivky: VO - Volebný obvod, NEKA - nezávislý kandidát, PS - Progresívne Slovensko, ODS - Občianski demokrati Slovenska.

Spolupracujúce mesto

Banská Bystrica sa prihlásila k medzinárodnej Iniciatíve pre otvorené vládnutie. Dnes patrí k 56 samosprávam sveta, ktoré sa rozhodli inovovať svoje postupy a procesy v oblasti participácie, partnerstva a transparentnosti, s dôrazom na skvalitňovanie spolupráce a komunikácie obyvateľov a mesta. V tejto oblasti samospráva pripravuje projekt Inštitútu pre otvorenú a inovatívnu samosprávu, ktorý umožní systematickú podporu participácie a spolupráce v nasledujúcom období. „Vytvorili sme nový nástroj komunikácie – mestskú platformu. Chceme, aby bola priestorom pre aktívnu spoluprácu mesta a obyvateľov i miestom na rozhovor o dôležitých témach, projektových zámeroch, o rozvoji nášho mesta a o všetkom, čo obyvateľov trápi i teší. Zároveň patríme k samosprávam, ktoré sprístupňujú čo najviac informácií o svojej činnosti, rozhodnutiach, pravidlách a tokoch verejných financií. Na tento účel používame aj otvorené dáta, tzv. open data, ktoré budeme naďalej rozširovať,“ uzatvoril svoje plány na najbližšie funkčné obdobie primátor Ján Nosko.

Do mestského zastupiteľstva sa dostali najmä nezávislí kandidáti

V 31-člennom zastupiteľskom zbore mesta ostáva na ďalšie štyri roky 18 staronových poslancov. Do poslaneckých kresiel zasadne trinásť nováčikov. Obyvatelky a obyvatelia Banskej Bystrice rozhodli, že ich záujmy bude na pôde mesta hájiť sedem žien a 24 mužov. Z celkového počtu poslancov, ako nezávislí kandidovali až 25 z nich. Šiestich podporili politické strany a hnutia.

Z. Marhefková, M. Strelec

Senica, rodisko Paľa Bielika

Prvá doložená zmienka o Senici pochádza z roku 1420. Už ale pred tým sa prvé slovanské etnikum začalo usídľovať v blízkosti starobylej cesty z Banskej Bystrice cez obce Selce, Priečhod a ďalej cez Hiadeľské sedlo do Liptova. Usadlosť vždy bola šľachtickým zemepanským majetkom a patrila viacerým známym rodom. Seničania sa živili poľnohospodárstvom a predajom produktov z tejto činnosti. Neskôr sa z nich stali zruční remeselníci, hlavne v oblasti stavebníctva.

V polovici 19. storočia sa Senica stala samostatnou obcou. Najväčší rozmach zaznamenala v 50. rokoch 20. storočia. V tej dobe si Seničania počas dobrovoľníckych akcií postavili budovu MNV s požiarňou zbrojnicou, nádherný kultúrny dom. Vybudovali a otvorili aj novú dvojtriednu základnú školu. Založené bolo roľnícke družstvo. V tom období v obci vyvíjali činnosť rôzne združenia, ako napr. lesné spoločenstvo, hasičský oddiel a iné. Za samostatnú zmienku stojí účinkovanie ochotníckeho divadla. Jeho vznik sa spája s rokom 1928. Najväčšiu slávu a úspech zaznamenali seničtí ochotníci v rokoch 1931 až 1933 s hrou Hôrni chlapi o zbojníkoch a ich kapitánovi Jánošíkovi. Nad všetkými hercami v nej vynikal predstaviteľ Jánošíka, rodák zo Senice, Paľo Bielik. Svojou vysokou postavou a hereckým umením upútal pozornosť filmového režiséra Martina Friča. A tak stvárnil v roku 1935 prvého filmového Jánošíka. Úloha bola pre neho osudná a priviedla ho k úspešnej kariére divadelného aj filmového herca, ale i filmového režiséra. Za jeho celoživotné dielo mu bol udelený titul Národný umelec. Seničania pokračovali v ochotníckom divadle až do roku 1980, kedy ich poslednou hrou o Jánošíkovi, vzdali hold 70. výročiu narodenia svojho slávneho rodáka Paľa Bielika.

Z histórie

Dominantou Senice bola od roku 1958 Stredoslovenská cementáreň s najmodernejšou technológiou výroby v tej dobe, spolu s najkvalitnejším cementom vtedajšieho Československa. Pred 20 rokmi bola jej prevádzka však ukončená. V roku 1970 sa stala Senica pričlenením k Banskej Bystrici novou mestskou časťou. V súčasnej dobe spolu s Uhľiskom, Šalkovou a Majerom tvorí volebný obvod č. 2, ktorý je v mestskom zastupiteľstve zastúpený dvoma poslancami. So svojimi 780 obyvateľmi patrí k menším mestským častiam. Tvorí ju len dve ulice: Senická a Cementárenská cesta. V roku 2010 s príspevom mestských poslancov vznikla z radov obyvateľov – dobrovoľníkov Občianska rada (OR) Senica. V súčasnosti v nej aktívne pôsobí deväť členov. Jej úlohou je komunikovať s našimi poslancami, a takto sprostredkovať aj so samosprávou mesta, prenášať na nich požiadavky a problémy obyvateľstva a aktívnou spoluprácou s nimi nájsť prijateľné riešenia. Cieľom OR sa stalo tiež oživenie kultúrneho života v Senici. K tomu sme ale potrebovali priestory. V roku 2013 sa nám podarilo zís-

kať od mesta do prenájmu budovu bývalej základnej školy. Za týmto účelom sme však museli kvôli uzatvoreniu nájomnej zmluvy založiť Občianske združenie Senica.

Priestor pre všetkých

Bývalá škola je využívaná na zasadnutia rady, na stretnutia s obyvateľmi a na kultúrno-spoločenské akcie. Za celé obdobie sme zorganizovali niekoľko úspešných akcií, ktoré sme sa snažili s malými obmenami opakovať každý rok. Počas fašiangového obdobia to bolo Sladké posedenie, naposledy spojené s karnevalom, nasledoval Deň detí, v septembri zasadnutie stolnotenisový turnaj. Počas Mesiaca úcty k starším, to boli veľmi úspešné stretnutia so seniorami. Záver roka patril stretnutiu s Mikulášom a Tradičnej zabíjačke s posedením. Podujatia pre deti boli vždy spojené s tvorivými dielňami. Zdobili sa perníky a vyrábali vianočné ozdoby. Zorganizovali sme tiež niekoľko brigád súvisiacich s úpravou cintorína, ale najmä na zveľaďovanie priestorov školy a jej okolia. Všetky tieto akcie sa uskutočnili vždy pod záštitou a s finančnou podporou mesta. Z týchto prostriedkov sa podarilo investovať do vybavenia školy. Zakúpil sa kotol na ústredné kúrenie, ďalej ohrievač vody či 30 kusov tapacirovaných stoličiek. Na organizovanie akcií sa podieľali aj členovia miestneho odboru Matice slovenskej a finančne prispievalo Občianske združenie Senica, ktoré tiež hradí všetky prevádzkové náklady (energie) na prevádzku školy zo svojho rozpočtu. Priestory školy sú využívané aj na rodinné oslavy a na stretnutia rôznych záujmových skupín, ako sú kurzy varenia, tvorivé dielne, cvičenie či stretnutia turistického oddielu. Každú prvú nedeľu v mesiaci sú tu Služby Božie. V čase volieb a referenda sa priestory premenia na volebnú miestnosť. Žiaľ, aj naše snaženie znamenala pandémia a aktivity sme na dlhší čas prerušili. V závere minulého roka, sme seniorom domov rozniesli aspoň hodnotné nákupné poukážky, financované mestom. Koncom roka 2022 máme v pláne zorganizovať Mikuláša pre deti, a tak naštartovať znova svoju činnosť. Tento rok sme rozbehli aj realizáciu dlhodobu plánovanej pamätnej izby venovanej nášmu rodákovi Paľovi Bielikovi a histórii našej obce – mestskej časti.

Fungujeme ako vieme

K riešeniu problémov a požiadaviek obyvateľov sme sa ako OR snažili pristupovať aktívne. Senica je okrajová časť mesta s malou

rozlohou a malým počtom obyvateľov. Veľké investície sa nedajú očakávať, preto sme sa zamerali na udržanie životného štandardu našich obyvateľov. Zorganizovali sme petíciu proti projektu kompostárne. Priebežne monitorujeme situáciu okolo napájania na novú kanalizáciu. Uskutočnilo sa niekoľko menších stavebných úprav verejných priestranstiev, ako napr. oprava kanalizácie a oplotenia pri ceste pod cintorínom. V areáli cintorína sa začalo pravidelne kosiť. Na Senickej ceste boli osadené merače rýchlosti. V predchádzajúcom volebnom období sme tiež prispeli k likvidácii niekoľkých čiernych skládok a stavieb. Na otočke, na hornom konci, bola vynovená autobusová zastávka, a tiež opravená informačná tabuľa. Naposledy sme poskytli obyvateľom poradenstvo pri uzatváraní nájomných zmlúv na cintoríne.

Naše plány

V nastávajúcom volebnom období bude OR fungovať pravdepodobne v novom zložení, ale úlohy a priority budú pokračovať. V rámci investičných akcií plánujeme na cintoríne zrekonštruovať oplotenie, vybudovať chodník a osvetlenie. Uvažujeme nad prehodnotením výšky poplatkov za prenájom hrobových miest na cintoríne. Pokračovať chceme v zveľaďovaní priestorov školy a jej okolia. Na školskom dvore máme v pláne vybudovať detské ihrisko, príp. podobným riešením zatraktívniť a využiť tento vonkajší priestor. Chystáme sa dokončiť pamätnú izbu venovanú Paľovi Bielikovi a histórii našej mestskej časti. Chceme vyvíjať na kompetentných tlak na doriešenie problémov obyvateľov pri napájaní sa na novú kanalizáciu, ako aj doriešiť problémy okolo zberu separovaného odpadu. Informácie o našej činnosti sú dostupné na FB stránke Senica B.B.

A. Sámel, predseda OR Senica

Mestské lesy aj v tomto roku pokračovali s opravou vodného žľabu Rakytovo

Nepriaznivé poveternostné podmienky sa v minulom roku podpísali na poškodení národnej kultúrnej pamiatky, o ktorú sa roky starajú banskobystrickí mestskí lesníci. S rekonštrukciou vodného žľabu začali ešte vlani. Pokračovali v nej aj v roku 2022. Z vlastných finančných prostriedkov preinvestovali počas tohtoročnej obnovy viac ako 18 tisíc eur.

Extrémne počasie v roku 2021 poškodilo kultúrnu pamiatku v doline Rakytovo pri Dolnom Harmanci. Mestské lesy Banská Bystrica, s. r. o. začali vlani s najväčšou obnovou vodného žľabu, ktorý je považovaný za európsku raritu. V tomto roku zrealizovali 2. etapu opravy. V súčasnosti ide o jediný funkčný žľab pre dopravu dreva v Európe. „Vodný žľab je vystavený vonkajším vplyvom prostredia, ako sú voda, dážď, sneh, padajúce kamene či popadané stromy. Preto je potrebná jeho každoročná údržba. Vlani počas viacerých búrok a privalových dažďov bola poškodená väčšia časť žľabu. Tento a minulý rok sme vymenili 360 metrov žľabu a ďalšie desiatky metrov čiastočne opravili. Rovnako bola zrekonštruovaná časť cesty pri tejto pamiatke, ktorú minuloročné búrky poškodili a vymyli. Ďalej sme vymenili dva drevené mosty vedúce ponad žľab. V spodnej časti pribudli drevené lavičky a stoly na sedenie,“ povedal Blažej Možucha, riaditeľ Mestských lesov Banská Bystrica, s. r. o.

Svetový unikát

Celá konštrukcia žľabu, vybudovaného približne v 19. storočí, je zo smrekového

a jedľového dreva, bez použitia iného materiálu. V minulosti sa používal na plavenie palivového dreva. V rokoch 1916 až 1921 mesto Banská Bystrica ročne predalo v priemere desaťtisíc kubických metrov paliva a 9 500 kubických metrov úžitkového dreva. Pri plavení bolo denne potrebných 40 až 80 ľudí. Množstvo splaveného dreva záviselo od objemu vody

vo vodnom žľabe. V súčasnosti je funkčnou atrakciou, ktorú nikde inde na svete nemajú. Jeho oprava je pomerne náročná, nakoľko sa rekonštruje v podmienkach stále tečúcej studenej vody.

Stavba bez jediného klinca

V minulosti sa vyťažené drevo k vodnému žľabu priblížilo koňmi, ručne alebo suchými žľabmi, tzv. rizňami. Následne sa porezalo a poštípalo na metrovicu. V období, kedy lesníkom nepomáhali mechanizmy uľahčujúce prepravu dreva z lesov, využili naši predkovia silu prírody. Drevo spúšťali po vodných tokoch aj zo strmých a úzkych dolín. Metrovica sa postupne hádzala do žľabu. V jeho ústí, kde sa malo drevo nakladať na povozy, sa žľab prehradil, čím vzniklo jazierko, z ktorého hákmi upevnenými na dlhých paliciach zamestnanci lesov poľená vyhadzovali a ukládali do rovnání. Rovnané drevo sa mohlo splavovať potokom až do Banskej Bystrice, kde sa zachytilo na zariadení, tzv. „hrabliach“, ktoré drevo zachytili, aby ho mohli robotníci vytiahnuť na breh. „Keďže ide o kultúrnu pamiatku, pri jej oprave a obnove sme nemohli používať iný materiál ako drevo, bez použitia kovových klincov na spájanie. Tie boli nahradené drevenými kolíkmi. Pre nás je dôležité, aby tí, ktorí žľab opravujú, boli nielen zruční, ale aj vedeli niečo o histórii a spôsobe, akým bol v minulosti vybudovaný. Pri veľkej rekonštrukcii žľabu v roku 2006 nám pri tom pomáhali starší obyvatelia Dolného Harmanca. Žiaľ, viacerí z nich už nie sú medzi nami alebo sú už vo veku, kedy nám pri

Foto: ML BB

oprave pomôžu len dobrými radami. O to viac nás teší, že sa opravy ujali mladší chlapi z Dolného Harmanca a okolia, ktorí opravovali žľab od jari do jesene, hlavne cez víkendy, a aj počas voľných chvíľ v pracovných dňoch,“ skonštatoval Jozef Jankov, hlavný inžinier Mestských lesov Banská Bystrica, s. r. o.

Rekonštrukcia bude pokračovať

Vodný žľab v doline Rakytovo, ktorý bol pred 22 rokmi vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku, dnes slúži ako miesto pripomínajúce zručnosť a vynaliezavosť lesníkov. Nepochybne upúta aj pozornosť vnímavých turistov. „Žľab je dlhý 2 450 metrov. Jeho spodnú polovicu sme už opravili. Najťažšia práca nás počas najbližších dvoch až troch rokov kvôli terénu a vzdialenosti stále ešte len čaká v hornej časti žľabu. Návštevníci kultúrnej pamiatky budú môcť vidieť obnovené a opravené úseky, ale aj poškodené časti. Prosíme ich o trpezlivosť, oprava naozaj nie je jednoduchá. Rekonštrukciu robíme s nadšením a hlavne z vlastných finančných a materiálnych zdrojov. Tento a minulý rok sme do opravy investovali spolu okolo 30 tisíc eur,“ dodal Blažej Možucha. Vodný žľab je svedectvom minulosti nielen banskobystrických mestských lesov. Stal sa aj predlohou poštovej známky pri príležitosti 150. výročia osamostatnenia lesníctva od baníctva. V súčasnosti je symbolom práce v horách pre všetkých lesníkov na Slovensku.

M. Strelec

Foto: ML BB

Jesenné kolo zberu nebezpečného odpadu z vašej ulice

Medzi odpad s obsahom škodlivých látok, ktorý môžete bezplatne odovzdať patria autobaterie a batérie, farby, lieky, motorové, jedlé, minerálne a syntetické oleje či olejové filtre. Ďalej sú to odpadové chemikálie, znečistené obaly, plasty, textilie a vody znečistené škodlivinami, ortuťové teplomery, riedidlá a rozpúšťadlá, ustaľovače, vývojky a výbojky, odpad s obsahom nebezpečných látok, ako aj zvyšky pesticídov a insekticídov, žiarivky, elektrické a elektronické spotrebiče. Uvedený odpad, a to aj vo väčších množstvách, môžu obyvatelia mesta počas roka, od pondelka do štvrtka (7:00 – 15:00 hod.), bezplatne odovzdať na prevádzke spoločnosti DETOX, s. r. o., na Zvolenskej ceste 139 v B. Bystrici (smer na Iliaš, prvá odbočka vpravo do priemyselného areálu), tel. kontakt: 048/471 25 25. Počas mobilného zberu – 26. novembra a 3. decembra

2022, je možné odovzdať odpad aj na prevádzke od 8:00 do 13:00 hod.

Vzhľadom na zmenu legislatívy nie je možné prevziať azbest od fyzickej osoby. V prípade potreby kontaktujte spoločnosť, ktorá je Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v B. Bystrici oprávnená na nakladanie s azbestom. Súčasne nie je možné prevziať ani opotrebované pneumatiky.

Upozornenie: Nevytvárajte skládky odpadu na miestach zberu. V stanovenom termíne počkajte na zberové vozidlo spoločnosti DETOX, s. r. o. Mimo uvedené zastávky, nie je vzhľadom na časový harmonogram možné zastaviť, resp. zájsť.

*Oddelenie odpadového hospodárstva
a údržby verejných priestranstiev,
MsÚ BB*

Presné miesta a časy zberu

BANSKÁ BYSTRICA - Zberový okruh č. 1: **26. november 2022** (sobota)

Trasa A – Boxer

Ulica	Umiestnenie zastávky	Čas
Švermova č. 2	parkovisko pri Úsvite	7:30 – 7:45
Internátna č. 24	parkovisko pri stredisku Astra	7:50 – 8:05
Slnecná č. 2 – 4	pred byt. domami č. 2 – 4	8:10 – 8:25
Internátna č. 59 – 61	otočka MHD	8:30 – 8:45
Tulská č. 59	pri „Kuchelovi“	9:40 – 9:55
Moskovská č. 7	pri zastávke MHD	10:00 – 10:10
Oremburská č. 2	pri nákupnom stredisku	10:15 – 10:30
Družby č. 22	parkovisko Mladost	10:35 – 10:50
Okružná č. 1	parkovisko pri čistiarni	11:30 – 11:40
Spojová č. 19	parkovisko pri zdrav. stredisku	11:45 – 12:00
THK č. 22	pri zastávke MHD	12:10 – 12:25
Gaštanová č. 12	parkovisko pred ZŠ	12:40 – 12:55
Mlynská č. 61	križovatka na Čiertolí	13:10 – 13:20
Lúčičky č. 26		13:25 – 13:40

Trasa B – FL6

Azalková č. 44	pri ihrisku	7:30 – 7:45
Na Graniari č. 29	križovatka Astrova	7:50 – 8:05
Jána Bakossa č. 42 – 44	medzi byt. domami	8:20 – 8:40
Severná č. 5 – 7	parkovisko pri drev. obchode	8:45 – 9:05
Luda Ondrejova č. 25	parčík	9:10 – 9:25
Topoľová ul. č. 1	tzv. „Kozie námestie“	9:30 – 9:40
Jakubská cesta č. 66	pri pohostinstve	9:45 – 10:05
Nový Svet č. 46 – 48	otočka MHD	10:10 – 10:25
Uľanská cesta č. 56	oproti kostolu	10:30 – 10:45
M. Rázusa č. 23	Fortnička	11:05 – 11:20
Národná – F. Švantnera	križovatka pri opere	11:25 – 11:35
Mičinská cesta č. 32	parkovisko	11:40 – 12:00
Golianova č. 11	oproti ZŠ	12:05 – 12:25
Viestova č. 26	parkovisko	12:30 – 12:40
Trieda SNP č. 20	pred ZŠ	12:45 – 13:00
Trieda SNP č. 54	pred gymnáziom	13:05 – 13:20

BANSKÁ BYSTRICA - Zberový okruh č. 2: **3. december 2022** (sobota)

Trasa C – Boxer

Ulica	Umiestnenie zastávky	Čas
Strmá č. 22	pri pohostinstve	7:30 – 7:50
Hlboká č. 1	parkovisko pri obchode	7:55 – 8:15
Fatranská č. 2	obchodné stredisko Obušok	8:20 – 8:40
Nad plážou č. 22	pri detskom ihrisku	8:50 – 9:05
Malachovská cesta č. 133	potraviny Stupy	9:40 – 10:00
Poľná č. 33	pri garážach / oproti ZŠ	10:00 – 10:15
Bernolákova č. 9	oproti byt. domu	10:20 – 10:35
Radvanská č. 2	oproti byt. domu	10:35 – 10:50
Rudlovská č. 10 x Kollárová	pohostinstvo „Na rázceti“	11:30 – 11:40
Tatranská č. 2, 4, 6	parkovisko	11:45 – 12:00
Tatranská č. 38	parkovisko pred Saleziánmi	12:05 – 12:20
Starohorská č. 38 – 40	medzi byt. domami	12:25 – 12:40
Rudohorská č. 33	zast. MHD pri obchode	12:45 – 13:00

Trasa D – FL6

Sládkovičova / Kalinčiakova 1	parkovisko pri pošte	7:30 – 7:45
Pršianska terasa	zast. MHD Medená	7:50 – 8:00
Podháj č. 52	za ihriskom (IBV)	8:05 – 8:20
Podháj č. 43	ihrisko	8:25 – 8:40
Čerešňová č. 30	zastávka MHD	8:45 – 9:00
Rakytovská cesta č. 90	oproti obchod. stredisku	9:10 – 9:25
Cesta k nemocnici č. 35	dvor byt. domov	9:50 – 10:05
Pieninská č. 25	otočka MHD	10:15 – 10:30
Kráľovohofská č. 1	pri obchod. stredisku	10:35 – 10:55
Senická cesta č. 89	otočka MHD	11:10 – 11:30
Šalková	parkovisko pri pohostinstve	11:45 – 12:05
Iliaš	bývalé potraviny (orient. č. 86)	12:30 – 12:45

Rozvoj dialógu a spolupráce v našom meste

Aj v jesennom období pokračujeme s aktivitami, ktoré podporujú dialóg a spoluprácu mesta a jeho obyvateľiek a obyvateľov. Okrem pokračovania aktuálne prebiehajúcich participatívnych procesov, sa v tomto období intenzívne zaoberáme aj plánovaním nových projektov na budúci rok. Priestor pre spoluprácu Banskobystričaniek a Banskobystričanov bude vytvorený aj prostredníctvom nového komunikačného nástroja – mestskej spolupracovne. V októbri sme sa súčasne zúčastnili na významnom európskom regionálnom stretnutí Otvoreného vládnutia v Ríme.

ŽIVÉ TÉMY

OTVORENÉHO VLÁDNUTIA V BANSKEJ BYSTRICI

Foto: MsÚ BB

Aktuality z participatívnych projektov

Prostredníctvom participatívneho procesu v projekte revitalizácie Mestského parku na Tajovského ulici, sme získali od obyvateľov a obyvateľiek viacero podnetov o tom, akú podobu by mal mať náš mestský park po uskutočnení revitalizácie. Aj na základe týchto podnetov zostavil tím z Odboru architekta mesta MsÚ zadanie pre krajinársko-architektonickú súťaž, ktorú aktuálne už i vyhlásil.

Spolupráca s obyvateľmi pokračuje aj pri tvorbe Integrovannej územnej stratégie funkčnej mestskej oblasti Banská Bystrica (IÚS FMO BB) pre programové obdobie 2021 – 2027. Ide o dôležitú tému nakoľko stratégia určí ďalší rozvoj podporujúci stabilitu a odolnosť funkčnej mestskej oblasti v neustále sa meniacich a neistých časoch. Návrh IÚS FMO BB bude finalizovaný v decembri tohto roka. Následne budeme pokračovať participatívnou prípravou Akčného plánu IÚS FMO BB, ktorú spustíme v januári 2023.

Po ukončení participatívneho procesu v projekte Zelené sídliská bola vyhlásená verejná obchodná súťaž na vypracovanie projektovej dokumentácie, resp. štúdie revitalizácie Zelených sídlisk v siedmich lokalitách v Banskej Bystrici. Do súťaže sa prihlásilo päť uchádzačov. Následne sa uskutočnilo zasadnutie odbornej hodnotiacej komisie, ktorá bola zložená z odborníkov z mestského úradu, externých odborníkov na životné prostredie a na krajinnú a záhradnú architektúru. Na základe vyhodnotenia ponúk z hľadiska splnenia požiadaviek na predmet zákazky a podmienok účasti, komisia určila úspešného uchádzača. Aktuálne sa realizujú procesy s cieľom uzatvorenia zmluvy s víťazným uchádzačom.

Spolupráca s obyvateľmi mesta napreduje aj pri dopracovaní Koncepcie rozvoja kultúry v meste Banská Bystrica do roku 2030. Do 30. septembra 2022 mohla verejnosť pripomienkovať východiská a analytickú časť dokumentu. Dôležitou súčasťou procesu je diskusia s odbornou verejnosťou, ktorá bola do tvorby dokumentu zapojená prostredníctvom skupinových diskusií uskutočnených počas tohtoročného októbra. V novembri a decembri bude môcť verejnosť pripomienkovať aj strategickú časť dokumentu. Materiály na pripomienkovanie spolu s potrebnými informáciami sú zverejnené na webovej stránke mesta. V decembri sa uskutoční verejná prezentácia koncepcie, ktorá bude následne predložená mestskému zastupiteľstvu na schválenie.

Aktuálne pripravujeme plánovanie ďalších participatívnych projektov, ktoré sa budú realizovať v roku 2023. O projektoch, v ktorých bude vytvorený priestor pre participáciu, budeme informovať v nasledujúcom čísle Radničných novín.

Mestská spolupracovňa

V rámci Iniciatívy pre otvorené vládnutie vytvorila samospráva nový nástroj pre komunikáciu s obyvateľmi – mestskú spolupracovňu. Vďaka nej boli doposiaľ organizované stretnutia venované tvorbe akčného plánu a stratégie otvoreného vládnutia. V súčasnosti pracujeme na nastavovaní spolupracovne tak, aby sa tento nástroj mohol flexibilne využívať na aktívny dialóg a spoluprácu obyvateľov a mesta o aktuálnych témach a veciach. Rovnako aj pre spoluprácu na mestských projektoch či samotnom rozvoji nášho mesta. O stretnutiach spolupracovne budeme pravidelne informovať.

Európske regionálne stretnutie

Naše mesto sa v októbri 2022 stalo súčasťou významného európskeho regionálneho stretnutia Otvoreného vládnutia v Ríme. Na podujatí sa zúčastnilo viac ako 240 zástupcov zo 47 krajín Európy. Účastníkmi boli reprezentanti vlád a samospráv z celej Európy, ktoré sú oficiálnymi členmi Iniciatívy pre otvorené vládnutie spoločne so svojimi partnermi z občianskeho sektora. Nechýbali ani reprezentanti medzinárodnej Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) či Európskej komisie. Cieľom stretnutia v Ríme bolo mobilizovať komunitu a vytvoriť priestor pre zdieľanie skúseností členov Otvoreného vládnutia. Zároveň aj posilniť politickú podporu pre zvýšenie transparentnosti a zodpovednosti vlád i samospráv voči svojim obyvateľom, ako aj riešenia súčasných regionálnych či globálnych výziev. Banskú Bystricu reprezentovala koordinátorka pre participáciu a otvorené vládnutie MsÚ spolu so zástupkyňou partnerskej občianskej organizácie Dialogue Centre, n. o. Stretnutie prinieslo nielen množstvo užitočných kontaktov, ale aj inšpirácie, ktoré plánujeme ďalej využiť v rozvoji otvorenej banskobystrickej samosprávy.

Srdečne pozývame na všetky participatívne procesy či stretnutia mestskej spolupracovne. Ak chcete byť o plánovaných stretnutiach informovaní alebo máte záujem sa na týchto stretnutiach zúčastňovať, napíšte nám na sona.karikova@banskabystrica.sk alebo zavolajte na 048/4330 198.

S. Kariková, koordinátorka pre participáciu a otvorené vládnutie, MsÚ BB

Ekopodnety a názory obyvateľov mesta

Obyvateľov Banskej Bystrice čakajú od nového roka novinky v zbere odpadu v súvislosti so zmenami zákona. Napríklad v rodinných domoch sa má zaviesť zber vytriedeného odpadu priamo „od dverí“ do vriec. Ako je mesto na to pripravené? Čakajú nás aj ďalšie zmeny? Aké, a ako sa s nimi mesto vysporiada? Opýtali sme sa Michala Štúbera z Oddelenia odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev Mestského úradu v Banskej Bystrici. „V minulosti bolo viac otázok a podnetov od obyvateľov mesta, či sa neuvažuje nad zavedením vrecového zberu triedeného odpadu priamo od dverí rodinných domov, tzv. door to door systém, tak ako to majú niektoré mestá a obce už zavedené. Prvé pokusy s triedením odpadu sa v Banskej Bystrici datujú od 90-tych rokov. V časoch zavedenia a ďalšieho rozvoja triedeného zberu komunálneho odpadu v meste, nebola ešte v tejto oblasti rozvinutá legislatíva, a ani dodávateľsko-odberateľské prostredie. Pred 20 rokmi sa v meste začal triedený zber papiera a skla prostredníctvom 1 100 litrových nádob na centrálnych zberových stojiskách. O dva roky neskôr bol doplnený zber o plasty a v roku 2010 o kovy a biologicky rozložiteľný odpad (pozn. red. tzv. BRO). Všetky domácnosti rodinných domov v čase zavedenia zberu BRO dostali individuálne menšie 240 litrové nádoby,“ hovorí Michal Štúber. Vďaka uvedenému kroku a pozitívnej spätnej väzbe obyvateľov mesta sa podarilo znateľne znížiť množstvo zmesového komunálneho odpadu ukladaneho na skládke. „V súlade s platnou legislatívou pripravujeme od nového roka rozšírenie zberu komunálneho odpadu priamo od dverí domácností rodinných domov aj pre papier, plasty, obaly z kovov a kovy, ako aj viacvrstvové

kombinované materiály – VKM, tzv. tetrapaky. Zber papiera bude prebiehať prostredníctvom 240 litrových nádob modrej farby a zber plastov spoločne s obalmi z kovov a VKM prostredníctvom vriec žltej farby. Vrecia budú čiastočne priehľadné, aby bola umožnená lepšia vizuálna kontrola ich obsahu, čo podporí zvýšenie kvality vytriedeného odpadu“, informuje Michal Štúber. Distribúcia vriec a nádob do jednotlivých domácností rodinných domov je plánovaná koncom roka. Počas nasledovných týždňov, vrátane sobôt, budú pracovníci zberovej spoločnosti Marius Pedersen, a. s., zabezpečovať rozvoz

predmetných nádob a vriec. Z tohto dôvodu prosíme obyvateľov o poskytnutie súčinnosti pri preberaní štartovacích balíčkov, ktoré budú obsahovať aj informačný leták a preberací protokol. V prípade akýchkoľvek otázok, príp. ak by ste neboli zastihnutí v čase distribúcie nádob na vašej ulici doma, kontaktujte dispečing spoločnosti Marius Pedersen na tel. číslе: 048/418 6188, voľba č. 1. Obrátiť sa môžete aj na Oddelenie odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev MsÚ na tel. číslе: 048/4330 454, e-mail: separovanyzber@banskabystrica.sk.

Uvedená zmena má priniesť najmä zvýšenie dostupnosti a komfortu triedeného zberu pre obyvateľov rodinných domov a zvýšenie množstva a kvality vytriedeného komunálneho odpadu. Zber skla zostáva zachovaný prostredníctvom tzv. zvonov. „Obyvateľov bytových domov sa dotkne zmena v podobe zavedenia spoločného zberu kovov a obalov z kovov a VKM, tzv. tetrapakov s plastmi. Komodity sa budú zbierať do nádob žltej farby, ktoré budú postupne označené nálepkou a zároveň budú priebežne stiahnuté červené nádoby na zber kovov. Táto zmena prinesie mestu zníženie vizuálneho a priestorového zaťaženia ulíc stiahnutím nádob. Súčasne zvýši komfort triedeného zberu obyvateľom aj priamo v ich domácnostiach. Následne bude spoločne zbieraný odpad druhotne triedený na triediacej linke zberovej spoločnosti,“ dodal Michal Štúber. Veríme, že uvedené zmeny obyvateľia uvítajú a spoločnými silami opätovne zvýšime mieru a kvalitu triedenia komunálneho odpadu. Podrobné informácie a aktuálny k odpadovému hospodárstvu nájdete na webovom sídle mesta v sekcii Nakladanie s odpadmi.

Redakcia Radničných novín

Foto: MsÚ BB

Invázne rastliny

Impatiens glandulifera - Netýkavka žliazkatá

Foto: ŠOP SR

Táto jednoročná bylina dorastá do trojmetrovej výšky. Jej stonka je dutá a pomerne hrubá. V spodnej časti môže byť až 5 cm široká. Listy sú dlhé 30 cm, kopijovité, na okraji pílkovité, v dolnej časti listu žliazkaté. V spodnej časti byle vyrastajú striedavo, v hornej časti sú listy protistojné alebo rastú v praslene. Netýkavka žliazkatá kvitne od júna do septembra veľkými

ružovými kvetmi. Tieto sú zoskupené v menších strapcoch. Majú silnú sladkú vôňu. Plodom je podlhovastá tobolka. Táto pri dotyku praská a vystreľuje semená do okolia, ktorými sa šíri do nových lokalít.

Metódy odstraňovania: Vyskytuje sa v okolí vodných tokov. Pri

jej likvidácii sa využívajú hlavne mechanické spôsoby odstraňovania, najmä kosenie niekoľkokrát ročne. Toto by malo byť zrealizované ešte pred kvitnutím druhu, aby sa zabránilo tvorbe semien. V dostupných lokalitách sa môže využívať aj pastva dobytkom. Menšie porasty sa dajú eliminovať i vykopávaním alebo vytrhávaním rastlín. Môže sa však realizovať tiež chemické odstraňovanie. Samozrejme postrekom porastu registrovaným prípravkom na ochranu rastlín (herbicíd), pričom sa musia dodržiavať bezpečnostné opatrenia, aby nedošlo vplyvom herbicídu k znečisteniu vodného toku a negatívnemu vplyvu na živočíchy. Účinný je aj kombinovaný spôsob, kedy sa porast najprv pokosí a nanovo narastené rastliny sa ešte v tom istom roku postriekajú herbicídmi.

Oddelenie životného prostredia, MsÚ BB

Banskobystrické Vianoce aj Silvester budú opäť v plnej kráse

Príchod Mikuláša, Banícke Vianoce, zvykoslovné pásmo Na Luciu, Otto Voce, Robo Opatovský, Vianoce pieskom maľované, Primátorský punč, rozprávky, živý betlehem a oveľa viac. Banskobystrické Vianoce budú konečne po dvoch rokoch v plnom rozsahu – s trhmi aj s bohatým kultúrnym programom.

Advent a Vianoce patria k najkrajším obdobiam v roku. Už tradične sa spájajú s nezameniteľnou atmosférou, ktorá zaplaví mestá po celom svete. Mnohé sa na pár týždňov premenia na čarovné vianočné trhy, plné chutí a vôní. Vianoce sú spojené s viacerými zvykmi a tradíciami. Po dlhšej pauze ich tento rok opätovne prinášame pre obyvateľov a návštevníkov mesta aj v podobe pestrého kultúrneho programu.

Pre malých i veľkých

Banskobystrické Vianoce už tradične otvorí 6. decembra 2022 na Námestí SNP Mikuláš, ktorý s primátorom mesta slávnostne rozsvieti vianočný stromček. Tých najmenších, ako inak, poteší sladkými dobrotami. Počas celého predvianočného obdobia sa uskutočnia viaceré koncerty. V programe na Námestí SNP sa predstavia nielen banskobystrické zoskupenia a interpreti. V piatok, 16. decembra tohto roka vystúpi známy slovenský spevák Robo Opatovský. V utorok, 20. decembra 2022 zasa ženské spevácke zoskupenie Bon Bon trio. Diváci sa môžu tešiť na žánrovo pestrý program, ktorý svojou dramaturgiou podčiarkne vianočnú atmosféru. Na svoje si príde aj rodina s deťmi, ktoré okrem Mikuláša určite potešia aj dve vianočné rozprávky: 10. decembra – Nesiem vám novinu a 17. decembra – Zlatá ryбка. Chýbať nebude ani tradičný živý betlehem (21. decembra) a obľúbená

Foto: D. Hejn

zvonička prianí. Slovenské zvyky a tradície si pripomenieme na Luciu v podaní miestnych folklórnych súborov Radosť a Urpín. K Vianociam neodmysliteľne patria aj charitatívne zbierky v podobe Primátorského punču, ale i punču Univerzity Mateja Bela. Program na námestí uzavrie 22. decembra 2022 vynikajúca banskobystrická speváčka Tereza Králiková so svojimi hosťami, a to koncertom

Foto: D. Hejn

najznámejších vianočných hitov a kolied s názvom Vtedy sú Vianoce.

Námestie rozvoňajú tradičné pochutiny

Kultúrny program bude naozaj bohatý a na svoje si príde určite každý milovník tohto krásneho obdobia. Okrem námestia sa vianočný program uskutoční aj v Robotníckom dome či v banskobystrických kostoloch. V rámci vzájomnej spolupráce sa do prípravy Banskobystrických Vianoc zapoja aj miestne kultúrne inštitúcie a obohatia ich svojím osobitým programom. O príjemnú atmosféru sa postarajú od 1. do 26. decembra 2022 stánky s občerstvením a vianočným punčom. V období od 6. do 22. decembra tohto roka pribudnú aj predajcovia s rôznym vianočným sortimentom.

Silvestrovské oslavy a novoročný ohňostroj

V posledný deň tohto roka sa môžu všetci Banskobystričania i návštevníci tešiť na oslavy Silvestra na Námestí SNP. Na druhý deň, 1. januára 2023 sa uskutoční už tradičný novoročný ohňostroj. Po dvojročnej pauze sa vianočná nálada znova vracia aj do ulíc nášho mesta. Zostáva veriť, že i vďaka kultúrnemu programu spriemerní obyvatelom a návštevníkom Banskej Bystrice očakávanie najkrajších sviatkov roka.

Oddelenie kultúry, MsÚ BB

Pred 22 rokmi navštívil Banskú Bystricu princ Charles, dnešný kráľ Karol III.

Foto: archiv J. Krošák

V deň Sviatku všetkých svätých, 1. novembra 2000 zavítal na Slovensko britský následník

trónu. Počas dvojdnového pobytu nevynechal ani návštevu mesta pod Urpínom. Zatiahnutá obloha, a ani intenzívny dážď neodradili takmer stovku obyvateľov Banskej Bystrice, aby sa prišli pozrieť, s dáždnikmi nad hlavami, na budúceho britského panovníka. Privítali ho srdečnými pokrikmi, ktoré sprevádzali fanfáry trubačov. Princ absolvoval krátku prechádzku po banskobystrickom námestí. Následne v Centre British Council otvoril výstavu fotografií motýľov „Okridlené kvety Slovenska“, ktorej autorom bol anglický učiteľ pôsobiaci na Slovensku Conrad Riepl. Okrem Banskej Bystrice si prezrel i katolícke kostoly v Ponikách a Zolnej. Zo Slovenska si

odniesol typický darček – fujaru, ktorú dostal počas prehliadky Badínského pralesa.

M. Strelec

Foto: archiv J. Krošák

Andrej Stollmann (1852 - 1933)

Maliar, vedutista a profesor sa narodil pred 170 rokmi.

A. Stollmann – tri zastavenia v čase

Foto: archiv SSM

Roky mladosti

Andrej Stollmann bol potomkom kováča Baltázara Stollmanna, ktorý sa zo Saska presťahoval s manželkou a dcérou okolo roku 1765 do Spišských Iliašoviec. Baltázarov vnuk Michal Stollmann (1776 – 1815), budúci starý otec Andreja Stollmanna, prišiel ako 28-ročný do Banskej Bystrice. S manželkou Alžbetou Sopocy mali troch synov: Daniela, Andreja a Michala. Andrej sa narodil 3. novembra 1852 v Španej Doline v rodine kráľovského banského kováča, meštana a člena magistrátu Michala Stollmanna (1815 – 1889) a Anny Jedlovskej (1825 – 1905). Do ich manželstva, ktoré oddával významný evanjelický kňaz Karol Kuzmány, sa narodilo jedenásť detí. Andrej už ako dieťa mal sklony k umeleckým prejavom. Pekne kreslil, spieval, písal a rád si zdobil zošity zvané „koretko“. Bol pedantný aj na svoje oblečenie.

Roky štúdia

Od roku 1862 navštevoval Andrej Evanjelické gymnázium v Banskej Bystrici. Jeho učiteľmi boli Alexander Markuš, Ľudovít Grossmann, Adolf Heinlain, ktorí ho zdokonaľovali v náboženstve, latinčine či maďarčine. Talent v kreslení si rozvíjal u významného slovenského maliara, autora realistických portrétov Jozefa Božetecha Klemensa. Po štyroch rokoch musel školu pre existenčné problémy v rodine ukončiť. Odišiel za učňa k čalúnnikovi Jozefovi Špronerovi. Otec ho však pre surové správanie majstra prihlásil za učňa k maliarovi bytov a obchodníkovi so sklom Karolovi Lorenzovi, ktorý sa do mesta prisťahoval z nemeckého Richtenbergu. Po troch rokoch sa mladý Andrej vzdal úmornej práce učňa. Ako 20-ročný odišiel v roku 1872 do Budapešti, ktorá ho svojou nádherou očarila. S Lorenzovým výborným vysvedčením tu bez problémov získal miesto u maliara Roberta Scholza, od ktorého po roku odišiel do Viedne (1873). V tom čase sa mesto pripravovalo na svetovú výstavu. S maliarskym majstrom Müllerom sa Stollmann podieľal na výzdobe

interiéru kaviarne na Westbahnhof Wien. Jeho túžba po vedomostiach ho priviedla späť do Budapešti, kde sa prihlásil v rokoch 1873/1874 na Vysokú školu výtvarných umení (Országos Magyar Királyi Mintarajztanoda és Rajztanárképezde). Svoje štúdium prerušil a 1. októbra 1874 narukoval do uhorskej domobran (Honvéd) v pešom pluku č. 53

v Radvani. Ako vojak vyštudoval s výborným prospechom školu pre dôstojníkov a kadetov Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia. Diplom profesora kreslenia pre stredné školy získal v roku 1881 na Magyar Királyi Mintarajztanoda és Rajztanárképezde. Prvým pedagogickým pôsobiskom bolo mesto Sevluš (dnes Vinogradov na Ukrajine), odkiaľ sa po piatich rokoch vrátil do Banskej Bystrice. V roku 1885 sa uvoľnilo miesto na evanjelickom gymnáziu po profesorovi kreslenia Ladislavovi Hunyadym. Mesto jednohlasne zvolilo za jeho nástupcu Andreja Stollmanna. V rokoch 1886 – 1919 pôsobil ako profesor kreslenia na evanjelickom gymnáziu, priemyselnej škole, meštianskej škole a na elementárnych školách v Banskej Bystrici. Jeho žiakmi boli aj významné osobnosti slovenskej kultúry: spisovateľ Janko Jesenský, dramatik Jozef Gregor Tajovský, hudobník Viliam Figuš-Bystrý. V roku 1919 odišiel Andrej Stollmann na zaslúžený dôchodok. Učiteľské žezlo odovzdal mladému a ambicióznemu českému kolegovi Janovi Krákorovi (1895 – 1974).

Roky dospelosti

Andrej Stollmann bol dvakrát ženatý. V prvom manželstve s Máriou Doleschall (1860 – 1886) mal syna Alexandra (1884 – 1911), neskôr divadelného režiséra. Ako 35-ročný vdovec sa oženil druhý raz v roku 1887 s Emíliou Mikler (1865 – 1941), dcérou evanjelického farára Samuela Miklera. V manželstve sa narodilo deväť detí, dospelosti sa dožilo šesť: dcéry Serena i Lenka a synovia Tibor, Karol, Gustáv a Ladislav.

Roky tvorivosti

Andrej Stollmann tvoril zo záľuby, pre svojich príbuzných i na objednávku. Je autorom približne 1 500 diel. V jeho tvorbe je výrazne zastúpená figurálna maľba. Najväčšiu skupinu tvoria portréty rodinných príslušníkov i autoportréty. Nasledujú portréty bansko-bystrických mešťanov, verejne činných osôb, osobností kultúrno-spoločenského života,

ktoré mali priamy vzťah k mestu (Ján Kollár, Ján Chalupka, Karol Kuzmány, Štefan Moyzes, Michal Miloslav Hodža, Andrej Sládkovič, Ján Botto). Ďalej to boli podobizne panovníkov (cisár Karol VI., František Jozef I., Napoleon), reformátorov Martina Luthera a Filipa Melanchtona, evanjelického biskupa Ľudovíta Gedulyho, miestnych evanjelických farárov Samuela Miklera s manželkou a Jána Mockovčáka, krajinského poslanca Júliusa Halassyho, župného hlavného notára Samuela Bodorovského, lekára Ľudovíta Raitsitsa, predsedu Obchodnej a priemyselnej komory Štefana Holescha. Stollmann vytvoril vzácnu výtvarnú encyklopédiu portrétov slávnych osobností. Takmer všetky portréty vznikli podľa fotografických predlôh alebo starších grafičiek, reprodukcii v knihách a časopisoch. Venoval sa aj vedutám. K najčastejším námotom vedút patrilo päť vonkajších mestských kamenných brán. Vyhotovoval ich väčšinou na objednávky. Na vedutách rekonštruoval aj podoby významných architektonických pamiatok z prvej polovice 19. storočia s dnes už neexistujúcimi objektmi: napr. Komorský dom na námestí – zbúraný v roku 1913, baroková kaplnka sv. Jána Nepomuckého pred Barbákanom – premiestnená k tzv. malej železničnej stanici či remeselnícke domy pred kostolom Sv. Ducha. Vyhotovoval ich podľa zachovaných predlôh. Ide o celkové pohľady na Banskú Bystricu (podľa rytiny a fotografie), jej hlavné a horné námestie (podľa fotografií a kresieb). Pri maľovaní vedút, podľa fotografií, použil techniku jemnej kresby ceruzou, slabo kolorovanú akvarelom.

Roky spoločenského uznania aj pozornosti

Tvorba Andreja Stollmanna sa významne spája s Banskou Bystricou. V kultúrnych inštitúciách mesta boli umelcovi venované viaceré výstavy. Mestské múzeum prezentovalo niektoré Stollmannove diela už pri otvorení prvej expozície v roku 1909. Pri príležitosti 40. výročia jeho úmrtia, sprístupnilo pre verejnosť 45 portrétov a 19 vedút. Stredoslovenské múzeum vlastní 22 vedút Banskej Bystrice z rokov 1867 až 1932. Zasluhou bývalého riaditeľa SSM Milana Šoku, múzeum pripravilo v rokoch 1973, 1983, 1995 a 2002 samostatné výstavy z diel Andreja Stollmanna. Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici pripravila 14. októbra 2002 v rámci cyklu „Osobnosti“ slávnostnú akadémiu pri príležitosti 150. výročia jeho narodenia. Umelecká tvorba Andreja Stollmanna vyrástla z hlbokých koreňov rodného kraja a z lásky k obyvateľom mesta pod Urpínom.

Za cenné informácie a muzeálnu kolegiálnu podporu ďakujem RNDr. Andrejovi Stollmannovi, vnukovi Andreja Stollmanna.

F. Glocko, Stredoslovenské múzeum

Nominujte svojich favoritov na ocenenie Najlepší športovci mesta za rok 2022

Tento rok sa v meste pod Urpínom niesol v znamení Európskeho olympijského festivalu mládeže, počas ktorého k nám zavítali športové talenty z celej Európy. Vo svete sa pohľady najviac upriamili na zimnú olympiádu v Pekingu, kde Banskú Bystricu reprezentovali mnohí športovci. Po dvoch rokoch, kedy šport obmedzovala pandémia, sme si mohli opäť vychutnávať športové podujatia tak ako predtým, bez obmedzení, na zaplnených tribúnach, a hnať svojich obľúbencov za športovými úspechmi, ktorými mohli opäť zviditeľňovať naše mesto na národnej či medzinárodnej úrovni. Na úspešných športovcov, ako aj trénerov, fun-

Foto: V. Veverka

cionárov a pracovníkov v športe, sme hrdí. Rovnako, ako i po minulé roky, sa tým najúspešnejším chceme poďakovať udelením ocenenia Najlepší športovci mesta Banská Bystrica za rok 2022.

Na tradičné športové ocenenie môžu svojich favoritov navrhnúť tréneri, funkcionári, inštitúcie a najmä samotní obyvatelia mesta. Nominovaní môžu byť jednotlivci, kolektívy, funkcionári, tréneri či pracovníci v športe, ktorí svoj život zasvätili športu, výchove talentov a robili dobré meno nášmu mestu. Každoročnou súčasťou ankety je taktiež internetové hlasovanie, ktoré sa uskutoční od 1. do 10. februára 2023. Hla-

sovanie bude rozdelené do dvoch kategórií: jednotlivci a kolektív. Nominanti s najväčším počtom hlasov budú ocenení v kategórii Víťaz internetového hlasovania.

Vaše nominácie športových osobností nám môžete posilať do 13. januára 2023 prostredníctvom vyplneného formulára na adresu: Mestský úrad Banská Bystrica, Odbor kultúry, športu a cestovného ruchu, Oddelenie športu, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica alebo elektronicky na e-mail: filip.tomasovic@banskabystrica.sk. Formulár je k dispozícii na webovej stránke www.banskabystrica.sk, v Klientskom centre mestského úradu a v Informačnom centre na Námestí SNP 1. Návrhy môžete posilať aj prostredníctvom elektronického formulára zverejneného na webe mesta.

Oddelenie športu, MsÚ

Blíži sa Grand Prix SNP v krasokorčuľovaní

Po dvojročnej pauze sa v nedeľu, 18. decembra 2022 na banskobystrickom zimnom štadióne uskutoční 58. ročník Grand Prix SNP v krasokorčuľovaní. Od 7:00 do 19:00 hod. budú prebiehať krátke programy a voľné jazdy v kategóriách od najmladších nádejí až po seniorky. Toto tradičné podujatie je aj v tomto roku súčasťou Slovenského pohára v krasokorčuľovaní, a tak sa môžete tešiť na najväčšie slovenské talenty. V krasokorčuľovaní sa spája šport a umenie. Pretekári sa predstavujú v jazdách, ktorým predchádza náročná tréningová prí-

Foto: archív KK Iskra BB

prava. Možno práve v meste pod Urpínom si niektorí z nich pripíšu svoje osobné rekordy a budú mať väčšiu šancu postúpiť na slovenské majstrovstvá, kde sa dostanú len tí najlepší. Držíme palce všetkým športovcom, najviac však tým našim z KK Iskra Banská Bystrica. Veríme, že vo vás podujatie 58. Grand Prix SNP zanechá športový, kultúrny, ale hlavne umelecký zážitok, ktorý je pre krasokorčuľársky šport príznačný.

*R. Szabó, KK Iskra BB,
Oddelenie športu, MsÚ*

Počas galavečera ocenili najlepších bežcov

Začiatkom novembra 2022 sa v banskobystrickej Aule Slovenskej zdravotníckej univerzity uskutočnil galavečer pri príležitosti vyhlásenia najúspešnejších bežcov aktuálneho ročníka Marathon BB Tour a detskej Marathon BB mini Tour.

Marathon BB Tour je najväčší seriál bežecských podujatí na strednom Slovensku s unikátnym bodovaním založeným na prepočítavaní času podľa medzinárodných vekových tabuliek. Bodované disciplíny mohli bežci absolvovať na podujatiach Marathon BB Tour (Trojkráľový večerný beh, Nemčiansky beh, Banskobystrický maratón, Kordický Extrém, O Permoníkov Kylof), resp. Marathon BB mini Tour pre deti od šesť do dvanásť rokov (Nemčiansky beh, Kordický Extrém, Banskobystrický maratón, O Permoníkov Kylof).

Najúspešnejšími športovcami boli Jana Kucejová (Detva) medzi ženami a Ján Vetrák (AK STEEPLE

Poprad / Hnúšťa) medzi mužmi. Kým pre Vetráka to bola suverénna obhajoba minuloročného prvenstva, Kucejová dosiahla na najvyššiu metu prvýkrát. Celkovo bolo ocenených šesť najlepších žien a šesť mužov v absolútnom poradí.

Deti zbierali body v troch vekových kategó-

riách. Na pódium sa zmestila šesťica najvyššie umiestnených v každej z nich. Medzi najmladšími, šesť a sedemročnými pretekármi, zvíťazili Laura Ambrozová a Tomáš Mihaľik. Osem až desaťročným kraľovali Dominika Dugová a Ondrej Borguľa. V najstaršej kategórii do dvanásť rokov patrili prvé priečky Simone Dugovej a Timovi Kopernickému.

Všetci ocenení si odniesli domov hodnotné trofeje a sú veľkou inšpiráciou nielen pre svoje okolie, ale pre celú športujúcu verejnosť. V rámci programu vystúpili na pódium Folklórny súbor Urpín a Tanečná skupina Fantasy Team.

P. Fabok

Foto: P. Mony Štandor

Verejné vyhlášky (VV) Stavebného úradu

OVZ-SÚ 67342/32279/2022/SE

Návrh na vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby. Návrh bol predmetom zisťovacieho konania v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie pre zámer: „Výrobná hala KRENN, BB“; Stavebník: KRENN s.r.o., Lúka 756/95, 976 62 Brusno; Stavba: „Výrobná hala KRENN, BB“, k. ú. Šalková, parc.: KN-C 1228/61, 1228/29, 1228/78; *Vyvesené: 28.10.2022*

OVZ-SU 167665/20326/2022/NEU

VV: Oznámenie o začatí spojeného územného konania so stavebným konaním
Stavebník: MUDr. J. Marko, Novozámocká 1346/59, 960 01 ZV, v zastúpení V. Beličková, Opatovská 33, 962 71 Hont. Moravce; Stavba: „Novostavba RD“ na pozemku parc. č. KN-C 3875/97, KN-C 3875/75, KN-C 3875/87, KN-C 3875/100 a na stavbou dotknutom pozemku parc. č. KN-C 3875/5 v k. ú. Radvaň v BB; *Vyvesené: 27.10.2022*

OVZ-SU 166692/28962/2022/FUF

VV: Oznámenie o začatí konania o dodatočnom povolení stavby a upustenie od ústneho pojednávania a miestneho zisťovania
Stavebník: K. Koutný, Jedľová 35, 974 09 BB; Stavba: „VILA MAURA, Timravy 4, BB; *Vyvesené: 27.10.2022*

OVZ-SU 165448/23533/2022/MM

VV: Oznámenie o začatí stavebného konania a o upustení od ústneho pojednávania a miestneho zisťovania
Stavebník: Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Senium, Jilemnického 48, BB, IČO: 00 632 252, v konaní zastúpený spoločnosťou ENAS - Energoaudit a služby, s.r.o., so sídlom Senická cesta 26, BB, IČO: 36 021 121; Stavba: „Rekonštrukcia kotolne DSS Prameň, Dolná Strieborná 5, BB“ číslo súpisné 932 na pozemku parc. č.: KN-C 1630, KN-C 1631/2 v k. ú. BB; *Vyvesené: 25.10.2022*

OVZ-SU 165 544/23613/2022/Kun

VV: Oznámenie o pokračovaní kola dačného konania a nariadenie ústneho pojednávania spojeného s miestnym zisťovaním
Stavebník: Stredoslovenská distribučná, a. s., Pri Rajčianke 2927/8 ZA, IČO: 36442151 v zastúpení ELSPOL - SK s.r.o., Miestneho priemyslu 1085, Námestovo IČO: 36433721; Stavba: Návrh na vydanie kola dačného rozhodnutia na stavbu „7943 – BB, časť Sásová – zrušenie 326_ts_333“ existujúci objekt Rozvodňa T32, súp. č. 13595, na ulici Tatranská 6 v BB, k. ú. Sásová, na par. reg. KN- E č. 484/1, reg. KN-C č. 2566/2, 3089, 2560, 2567/7, 3097; *Vyvesené: 25.10.2022*

Všetky aktuálne verejné vyhlášky stavebného úradu nájdete na stránke mesta www.banskabystrica.sk v sekcii Samospráva – Úradná tabuľa, pričom v kategórii dokumentu je potrebné zvoliť Stavebný úrad.

V Banskej Bystrici, 02.11.2022

Komunitné centrá

KC Sásová pozýva začiatkom decembra 2022 všetkých svojich členov na varenie vianočnej kapustnice. Je to príležitosť príjemne prežiť čas s ľuďmi, ktorí sú aktívnou súčasťou nášho centra, možnosť lepšie sa navzájom spoznať a utužiť tak vzťahy v našej komunite.

V KC Fončorda pre vás v najbližšom období pripravujeme Fončordácke komunitné hody, ktorých hlavnou témou budú tento rok obľúbené palacinky. Všetci milovníci sladkého jedla sú srdečne vítaní. V decembri vás pozývame na tradičné charitatívne podujatie Nie si sám. Bližšie informácie o týchto akciách nájdete na plagátoch a na FB Komunitné centrum Fončorda.

KC Sásová a KC Fončorda

Sút'áž

V októbrových Radničných novinách ste sa mohli zapojiť do súťaže o jednu z knižných publikácií. Stačilo nám do redakcie napísať, koľké výročie od svojho založenia oslávilo minulý mesiac Zariadenie pre seniorov Jeseň na Fončorde. Správna odpoveď je: 25. výročie. Ďakujeme, že ste sa do súťaže zapojili. Výherkyňou sa stáva pani Demková. Gratulujeme a výhru posielame poštou. V súťaži pokračujeme i v novembrovom čísle nášho mesačníka. Napíšte nám, koľko metrov má vodný žľab v doline Rakytovo pri Dolnom Harmanci. Odpovede nám posielajte do 1. decembra 2022 na adresu: Mesto Banská Bystrica, Radničné noviny, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica alebo na e-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, predmet správy: súťaž.

Oznam

SPOEACH, o. z. ponúka bezplatné poradenstvo v oblasti problematiky Alzheimerovej choroby a zároveň pozýva na stretnutie podpornej Skupiny Príbuzných a Opatrovaťel'ov Ľudí s Alzheimerovou Chorobou, ktoré sa uskutoční v stredu, 23. novembra 2022 o 16:00 hod. v priestoroch Diecézneho centra Jána Pavla II. na Kapitulskej ulici 21. S pozvaným hosťom sa budeme venovať téme – Podpora v domácej starostlivosti o ľudí s Alzheimerovou chorobou. Pozývame všetkých pravidelných účastníkov. Radi medzi sebou privítame aj nových.

L. Golianová, SPOEACH, o. z.

Hľadáme domov

Karanténna stanica pre spoločenské zvieratá mesta Banská Bystrica so sídlom vo Zvolene predstavuje:

Meno: Aura

Vek: 9/2017

Pohlavie: sučka

Váha: 28 kg

Výška: 55 cm

Povaha: Aura sa dostala do karanténnej stanice zlomená a v stave, kedy človeka považuje skôr za ohrozenie, ako za pomoc a podporu. Jej dôveru sme si získavali dlhšie, ale vyzerá to s ňou už veľmi sľubne. Potrebuje zázemie a rodinu, ktorá ju nesklame. Až teraz zisťuje, že človek aj hladká. Je len na novej rodine, aby vďaka nej zistila, čo je to mať skutočný domov. Zostáva veriť, že aj Aura bude mať šťastie a nakoniec si ju dobrí ľudia nájdu. Informácie nielen o tejto sučke získate na telefónnych číslach: 0918505254, 0915699756 alebo priamo v Karanténnej stanici so sídlom na adrese Unionka 17, 960 01 Zvolen. Víťaná je aj dočasná opatera o psíkov. Všetky podstatné informácie sú dostupné na webovej stránke www.kszv.sk.

Uzávierka decembrového čísla

Termín: 1. december 2022 do 12:00 hod. Na podklady čakáme do uzávierky. Po tomto termíne už nie je možné články dopĺňať. Kontaktujte nás preto v dostatočnom predstihu. Kontaktná osoba: Mgr. Miroslav Strelec, e-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, tel.: 048/4330 107.

03.12. I SOBOTA 18.00 hod., športová hala dukla na štiavničkách slávia banská bystrica - bk šk umb banská bystrica basketbalová extraliga žien - 10. kolo	03.12. I SOBOTA 18.00 hod., evanjelický kostol, lazovná 42 bílé vianoce lucie bílé koncert	04.12. I NEDEĽA 14.00 hod., matejov dom - ssm, námestie štefana moysesu 20 možno príde aj mikuláš hravé úlohy pre deti opakuje sa: 04.12. o 15.30 hod.	06.12. I UTOROK 17.00 hod., námestie snp banskobystrické vianoce - mikuláš na námestí príchod mikuláša na koči, rozsvietenie vianočného stromčeka	09.12. I PIATOK 17.00 hod., námestie snp banskobystrické vianoce - otto voce koncert banskobystrickej a cappelly
09.12. I PIATOK 19.00 hod., evanjelický kostol, lazovná 42 hrajteže mi, hrajte verejná rozhlasová nahrávka s vianočným programom	09.12. I PIATOK 19.30 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 slobodná európa koncert kultovej slovenskej skupiny	09.12. I PIATOK 20.00 hod., športová hala dukla na štiavničkách miba banská bystrica - copyleaders prievidza futsalová extraliga - 11.kolo	10.12. I SOBOTA 16.00 hod., námestie snp banskobystrické vianoce - nesiem vám novinu vianočná rozprávka pre deti, teatro neline	12.12. I PONDELOK 17.00 hod., divadlo z pasáže - záhrada cnk, námestie snp 16 ako si želáte inscenácia v réžii anny tomašíkovej a petra vrú
14.12. I STREDA 17.00 hod., námestie snp banskobystrické vianoce - punč umb charitatívne podujatie - maľovanie pieskom, ufs mladost'	16.12. I PIATOK 17.00 hod., námestie snp banskobystrické vianoce - róbert opatovský vianočný koncert známeho slovenského speváka s kapelou	16.12. I PIATOK 18.00 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 vianočný galakonzert gioia koncert	17.12. I SOBOTA 16.00 hod., námestie snp banskobystrické vianoce - zlatá rybka rozprávka pre deti, divadlo clipperton	18.12. I NEDEĽA 07.00 hod., tipsport arena, hranské predmestie 4 grand prix snp v krasokorčuľovaní 58. ročník súťaže v krasokorčuľovaní
18.12. I NEDEĽA 14.00 hod., radnica - cikkerova sieň, námestie snp 1 potulky mestom: symboly vianoc prednáška spojená s prezentáciou etnologicky mgr. márie trstenskej trubínovej	19.12. I PONDELOK 18.00 hod., robotnícky dom, robotnícka 3 banskobystrické vianoce - vianočný koncert konzervatória jána levoslava bellu účinkujú: sólisti, komorné zoskupenia, ľudová hudba, zbor a orchester konzervatória	20.12. I UTOROK 17.00 hod., námestie snp banskobystrické vianoce - primátorský punč tradičné charitatívne podujatie účinkujú: bon bon trio a heligonkár pavol majerík	20.12. I UTOROK 19.00 hod., štátna opera, národná 11 vianočný koncert účinkujú: sólisti a orchester štátnej opery a spevácky zbor vodopádík pri zuš j. cikquera opakuje sa: 21.12. o 19.00 hod.	21.12. I STREDA 16.00 hod., námestie snp banskobystrické vianoce - živý betlehem biblický výjav o narodení ježiša krísta opakuje sa: 21.12. o 17.00 hod. a 18.00 hod.
21.12. I STREDA 16.30 hod., štátna vedecká knižnica, lazovná 9 krabat / čarodejníkov učeň vianočné kino v knižnici	21.12. I STREDA 19.00 hod., katedrála sv. františka xaverského, námestie snp adventný koncert konzervatória jána levoslava bellu účinkujú: sólisti, zbor a orchester konzervatória	21.12. I STREDA 19.00 hod., aula szu, bernolákova 8 vianočné turné mira jaroša: list ježiškovi koncert	22.12. I ŠTVRTOK 17.00 hod., námestie snp banskobystrické vianoce - vianoce s teréziou králikovou koncert	22.12. I ŠTVRTOK 17.30 hod., tipsport arena, hranské predmestie 4 hc 05 banská bystrica - mhh 32 liptovský mikuláš hokejová extraliga - 46. kolo
26.12. I PONDELOK 18.00 hod., kostol panny márie, pomocnice kresťanov, tatranská 38 banskobystrické vianoce - pastierske vianoce sviatočný folklórny koncert	28.12. I STREDA 19.00 hod., kostol narodenia panny márie, kalinčiakova 8 musica barocca 2022 pastorella - slovenská a svetová vianočná hudba 18. a 19. storočia	28. - 29.12. I STR - ŠTV 12.00 hod., krytá plaváreň štiavničky, cesta na štadión banskobystrická plavecká 24-hodinovka 24. ročník obľúbeného plaveckého podujatia pre obyvateľov mesta	31.12. I SOBOTA 22.30 hod., námestie snp banskobystrické vianoce - silvester 2022 rozlúčka so starým rokom	01.01. 2023 I NEDEĽA 16.00 hod., námestie snp novoročný koncert sima magušinová 17.00 hod., námestie snp novoročný ohňostroj

zmena programu vyhradená!